

# رڼان بارت. . بریا محمد همز

رڼان بارت له شېرېرگ ښار واړای له سا ۱۹۱۵ له دایکبوو. هشتا تم مڼی نه گڼیشتبوو سا ځکه که باوکی مرد له جڼنگه له دږیای باکوور، بل مشووی دایکی سرپرېرشتی بلخوکردنی کرد، هڼدېک ماوېش داپیری و باپیری ئوکارېان له ئستدډگرت، پېشئووی خوڼندنې سرر تایی و ناوڼندی له پاریس تڼواو بکات، بارت منداڼتی خڅی له بایڼ له باشور له فڼر نسا بل سرربرد. له نڼوان سالی ۱۹۳۴ - ۱۹۴۷ له دست نڼری نڅخشی سیل دینالاند. له سروېندی ماوې چارر ساری سر پڼراو بل سرریدا ه مووشتکی بل پڼر شوو د خوڼندو، هڼر له و کاتیشدا وتارر سرر تاکانی له باررې ئندرر جیت بل اوکړدو. دواي ئووی له مانییا ومیسر خوڼندی چاوی با ا گ ګریماس کڼوت دواتریش له کڼلڼڅی توڼژیندو با ګان بل زانست کڼم ڼای تیڼکان بارت له سا ۱۹۷۷ له کڼلڼڅی فڼر نسی دام زرا. له سالی ۱۹۸۰ کڼچی دواي کرد. ئو واقیعه سرر کیان زڼر جار ماددې پڼویست بل څنډگرت/سایکڼل ګیست د بلخشلت بل اڅوکردنی لایڼ نڼ شراو ګانی ژرځانی نڼستی کار ګانی نووسررک، بل ڼام بارت ئو لایڼ نانې وڼردډگرت و دیکرد مادېکی خاوی نووسیند ګانی، تڼ نانې بل شڼواز کڼشی ئو مڼش له سرر دوو کڼبی پراکتیز د بڼت، کڼ له کڼ تایي ګانی ژیانې دا نووسی. ۱. رڼان بارت بل قڼل مې رڼان بارت، ۲. کامڼرای له سیدا: تڼ امانک له باررې وڼنډگرتن، لڼرر تڼ بیڼی ئو د کڼ ین کڼ مادې خاو، کلیل کڼی، چونک بارت ژیانې خڅی بل شڼو ڼکی نڼریتی نانوسڼتو. بلکو له جیاتې ئو ئو خڅیال له ژیانې خڅی د کڼ تڼو له میانې کڼسی سڼیم، له و کاتې ئاماژر بلخڅی د کڼات هڼروک (جڼیس)، بل مڼش له قوڼایي ژیانیدا ئو زموڼکی ژیانې رڼان ڼی ئاسایي تڼ بیڼی د کڼات. بل نمون له باررې وڼنډ ڼکی دایکی د نووسڼت لڼم کڼتڼی کڼ له سرر وڼ ناوبراو له باررې وڼنډ گرتنی فڼ تڼگرافی، د ڼت ئو دایکی خڅی بیڼو له وڼنډ ڼکدا کڼ زڼر خڅیو یستوو (وڼنډ کڼ زڼر کڼ بوو، ګڼ شڼکانی قلیشیان بردبوو، جونک بل ئو لڼومی وڼنډ کانو نوسابوو، هڼروک ویندې رڼاسی تڼخ وک بل ڼی سبیدگ کاڼبوو بوو، ... توڼژیندو ڼی کچر بچوک کڼم کرد له کڼ تایی دا دایکم د زیڼو. دواتر وشڼکانی ګڼ داردی له ګوڼی د زرنګا ڼو بل رزگار بوونی له و هم: وڼنډ ڼکی استم ناوڼت، بلکو تڼها وڼنډ ڼکم د وڼت. بارت له قوڼایي د تڼنګیڼ کڼیدا وڼنډ ڼکی استی د وڼت.

ئو شڼواز کڼسیڼ، کڼ بارتی درنګی پڼجیا د کڼرایو، کردی بل

نوسـرک بـهـی مـافـ کـسیـکـی، لـپـا نـوـی کـ پـسـپـ بوـ لـ سیمـتیکا و رـخـنـگـرکـی نـدـبـیش بوـ، بـارت بـشـوـازی رـیـوـای دـنـوسـت بـمـام بـ مـان، هـروـک خـی گـوزـارـشتی لـ خـی کـرد. لـ استیدا دـتـوانـین نـارگـیـمـنـتی نـو بهـنـینـو کـ نـو بـنـمـایـکی استـقـینـی بـ رـسـنـتـیـکـی، (نـگـرچـی هـنـدک هـن لـمـبارـیـو بـچـونی جـیـاـوـازـیـان هـیـ)، لـ پـال تـیـرکـانی لـ بـاری نـوسـین و گـوزـارـشـکـردن لـ مـبـست. لـ کـتـبی گـوتـاری عـاشـقـدا دـتـ: نـازـانـین کـ قـسـدکـات، دـق قـسـدکـات، نـمـی هـمـوـشـتک، نـمـم دـکـرت گـوتـاری عـاشـق تـنـها بـ تـنـهای و گـشـگـیری بـت، هـیـچ خـودکـی دـیـارـیکـراوی نـبـت، بـمـام دـکـرت لـ لـایـن (هـزـارـان خـود) نـامـاد بـکـرت. (گـوتـاری عـاشـق) بـوـپـیـی یـکـسـان بـ شـوـازی مـان، دـبـت بـونـیـادی گـوتـاری عـاشـق: پـکـهـاتـیـکـ لـ دـنـگـکان، کـ گـوزـارـشت بـ (شـوـیـکی بـ هـهـهـهـه) لـو دـکـات کـ دـکـرت مـرفـی پـی بـت لـ عـاـتـی نـجـامـدانی نـو گـنـوـیـ.

کـاری مـلان بـارت بـرجـسـتـکـری فـریـدکـی بـرچـاو. کـارکـانی لـ خـگری سیمـتیکا و ووتـاری مـخـنـی نـدـبـی، هـروـها نـمـایـشـکردنی کـتـبـمـژوویـکـانی جـن مـیـشـی، لـ مـیـانـی نـدـشـکانـو، تـوـژینـو دـروونی بـ ژـیـانـمـای مـاسـین کـ چـنـدین کـایـی دـامـزراوی نـدـبی فـرـنـسی تـوـوـکرد، لـپـا کـار زـر کـسیـکـانی لـ بـاری جـژی دـق و خـشـویستی و وـنـگـرتنی فـیدـیـیـو.

لـگـل نـوـی شـتـک لـ بـنـدـبـون و پـاکـتی لـ شـوـاز تـبـینی دـکـرت، کـچی بـارت لـ نـوسـین سـرـتـاکـانـیـو نـامـنجی شـیکـردنـو و مـخـنـگـرتنی کـولتـوور و کـمـمـگـای بـرژوـازی بوـ. کـتـبی نـفسـانـکان ۱۹۵۷ بـ رـوونـترین گـوزـارـشت دـادـنـرت لـم، وـنـی ژـیـانی مـژانـ و نـامـی اگـیـاندنی و اـبـواردن و خـشـگـوزـرانی و کـولتـووری نـدـبی و مـیـلی و کـای بـکـاربردن، سـرجـمـیان مـلکـچی پـشـکـنـیـکی تـمـامـانی زـیرکـان دـبن لـ پـاکـتیزکردن و دـرـنـجامـکانـیـو. هـنـدکـجـار پـخـشان لـ نـفسـانـکان پـخـشـانـلای وـاـتـر بـنیـامین بـیردـخـاتـو، لـ رـوی تـوانـایـو لـ کـکردنـو نـوان هـسـتـکی تیژ و چـاودـری ووردی لـ پـا تـوندی لـ رـخـنـدا، بـمـام بـ پـچـوانـی بـنیـامینـو، بـارت فـیـلـسـوفـکی مـارکـسیزمی سـرکـی، رـخـنـگـرکـی کـولتـووری سـروش وـرگـر لـ نـایـن نـبو، دـواتـر دـبـنین بـارت لـ پـنـجـاکـان و شـسـتـکان دـبـتـزانیـکی سیمـتیکا: نـو لـ زمان دـوانـت بـ پـی نـو نمـونـیـکی تـیـری سـسـیر لـ بـاری کـد، یـاخـود نـیـشانـ دـاینـاوک بـنـمـایـک بـ تـگـیـشتنی ژـیـانی بـوونـیـادی ژـیـانی کـمـایـتی و کـولتـووری.

سیمـتیکـی تـازـ دروستـبو مـبـست لـ بـارت، تـیـرکـل لـ بـاری نـفسـانـ

داد. ژنتیک دد بڼه او پایښی کې نوسیند کانی له بارې  
نفسان کانی له سره داد مزره. لای بارت ن نفسانې ن م م نام یی که،  
ن چ مکه، ن بیر که یی، و ن شته که. دیاریکراوتر ن نفسان پ ناس  
دکات (ب و گای یی که نام که یی خ ی د گ ی ی ن، که واته به ره می  
قسه کردن، ن وک زمان له ناید له جیادا: ن و ی د گوتره ز ر گرنه  
ب م شته که د شارته و. ه رچی له ن نفسان یی: ن و ا چ نی تی گوتنی  
ن و ی د گوتره ز ر گرنه، ب م م د یش و ن، له استیدا ن نفسان  
ن در ی و ن دانپ دنان: ب لکو پ چان و یی که. ب م پی ی که له و  
نمون یی که سرباز کی شپسته د رد که ویت که نای ف ر نسی  
د ش که نته و، ن م م نمون یی که بارت و ریگرتوو له ب رگی پ ش و ی  
گ فاری باری ماچ، ب م ش شپسته که لای خو ن ر د بته ن نفسان یی که  
(نامادی ئیمپریالیزی ف ر نسی ب ت و او ی و ب ه م و و  
ه ز کی و). بانگ ش کانی بارت ن م یی: ب ه ی ن و ی که ن نفسان  
هیچ شته که ناشارته و، ب یی کارای یی که مس گ ر: ن و ه ز  
د زین و کار یی که خا و نی تی له خیدا که رسته یی که ب ش واندن.  
پ د چته ن نفسان ن کار ساته بهت که له آ ی و وناکدا وود دات.  
ن گ ر خو ن ر ی ن نفسان کان بیت، له ب رامب ر ی به ره مه ن ر ی  
ن نفسان کان، یاخود ن و جیهان ن نفسان یی که که د که ی د کاته و،  
مانای قبو کردن نام که یی ب گشتی وک له و خساریدا دیار. یاخود  
ووردتر، نام یی ن نفسان مانای ن و یی که هیچ جیا وازیی که نی له  
ن وان دال (سرباز کی شپسته که نالای ف ر نسی د ش که نته و) و  
م دلول (ئیمپریالیزی ف ر نسی). ب کورتی پ یامی ن نفسان ن و یی  
که پویستی به کردن و ی که د که ه یی، ل کدان و یی تی، یاخود  
ن ه شتنی ت مومر کان یی تی. وک بارت روونی د کاته و، ن گ ر  
ناید له جیای ن نفسان و و نته، ن و ا کار که یی وک ن نفسان به ج  
ناگ یی ن. ب پ چ و ان ی ن م و، ب ن و ی ن نفسان س ربکه و ته له  
ن نجامدانی کار که یی وک ن نفسان، ن و ا د بهت به ت و او ی سروشتی  
بهت.

س ر ای ن و روونکردن و یی به دخی ن نفسان، که چی ناسته نگه که له  
به ه نند و رگرتنی قوایی دروست د بهت له ن نجامی ن ر زووی ر وای  
پ یو ست به جیا کردن و یی ن وان ن نفسان له لایک و ناید له جیا و  
سیست می نشان کان که پویستی به ل کدان و ه یی له لای کی  
تر و. ل گ ن و ی که روونک ر وانی بارت له چ ن دین جاردا ن و یان  
له بیرچوو که ووردی به ن نفسان و پ گ تاقا ن یی که یی ب خشن له  
زمانی سروشتگ رای دا، که چی پرس که ن و یی بزاین گرنه ن م  
چی، جگ له و و ان گ یی که د ن ت س ر که و تنی کاری ن نفسان پویستی  
به و ه یی که توانای شیکردن و یی ن بهت وک ن نفسان یی که.

---

نووسار: بریا محمد همز، قوتا بی بشی فلسفای زانکی سلاحدین